

Euroqual: Qualitative Research in the Social Sciences in Europe

Hendrik Wagenaar

Inleiding

Het acroniem in de titel staat voor *Qualitative Research in the Social Sciences in Europe*. Euroqual is een programma van de European Science Foundation. Het loopt parallel aan het ESF-programma 'Quantitative Methods in the Social Sciences' (QMSS). Het gaat hier om een zogenoemde Research Networking Program (RNP) van de European Science Foundation. *Euroqual* is een vijfjarig programma met een totaal budget van (momenteel) € 768.000. Dit 'momenteel' slaat op de financieringsstructuur van het programma. Aangezien de partners bijdragen aan het budget van een RNP, bepaalt het aantal partners de hoogte van het budget. Ten tijde van de eerste bijeenkomst van de stuurgroep was de ESF nog in onderhandeling met Frankrijk over deelname aan *Euroqual*. Het budget kan dus nog toenemen.

Op 19 en 20 juni heeft de eerste bijeenkomst van de stuurgroep plaatsgevonden op het ESF-hoofdkwartier in Straatsburg. De stuurgroep wordt voorgezeten door Paul Atkinson (VK). De andere leden zijn:

- Rudolf Richter (Oostenrijk)
- Spyros Spyrou (Cyprus)
- Tuula Gordon (Finland)
- Hubert Knoblauch (Duitsland)
- Povilas Gylys (Letland)
- Helmut Willems (Luxemburg)
- Hendrik Wagenaar (Nederland)
- Anne Ryen (Noorwegen)
- Katarzyna Iwinska/Hanna Palsa (Polen)
- Miguel Valles (Spanje)
- Shalini Randeria (Zwitserland)

Afwezig (althoewel wel betrokken bij Euroqual):

- Tom Decorte (België)
- Jacob Torfing (Denemarken)
- Roger Saljo (Zweden)

In dit artikel zeg ik kort iets over het fenomeen Research Networking Program (RNP) en het Euroqual-programma.

Research Networking Programs

Euroqual is voortgekomen uit een bijeenkomst in Wenen in december 2003, onder voorzitterschap van Herbert Gottweis van de Universiteit van Wenen, waar ik bij aanwezig was. Gottweis is lid van het ESF Standing Committee for the Social Sciences. Tijdens de bijeenkomst in Wenen is het plan gerezen een aanvraag voor een RNP op het terrein van kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen te ontwikkelen. Paul Atkinson, van de Cardiff University, heeft het monnikenwerk van het voorbereiden en indienen van de aanvraag op zich genomen. RNP-initiatieven worden beoordeeld op de volgende criteria: *scientific quality*, *European added value*, *programme collaboration*, *work plan*, *timeliness* (bron: ESF). RNP's worden voor vijf jaar gefinancierd. Deelnemende partnerorganisaties dragen voor 80% bij in de kosten. Na twee jaar vindt een tussentijdse evaluatie plaats op grond waarvan wordt vastgesteld of het programma doorgang vindt.

Euroqual

In de aanvraag wordt geconstateerd dat kwalitatief onderzoek weliswaar op ruime schaal wordt toegepast in de sociale wetenschappen, maar dat de kwaliteit vaak nogal te wensen overlaat. 'There is good evidence to suggest that a good deal of qualitative research is methodologically limited. Leading researchers repeatedly report difficulty in recruiting research associates and research fellows who have sufficiently well-developed skills to carry out funded research.' Dit probleem beperkt zich, volgens de aanvrager, niet tot junior onderzoekers. Daar komt bij dat er sprake is van een opmerkelijk gebrek aan communicatie tussen verschillende nationale onderzoeksgroepen met bijbehorende nationale 'stijlen' van kwalitatief onderzoek als gevolg. De *verstehende*-traditie in Duitsland en de *oral discourse analysis*-benadering in Engeland zijn slechts twee voorbeelden. Het belang van beide benaderingen strekt zich tot ver buiten hun nationale grenzen uit.

De belangrijkste oogmerken van Euroqual worden in de aanvraag omschreven als *networking* en *capacity building*. In concreto streeft *Euroqual* naar:

- de uitwisseling van kennis en expertise door het creëren van Europese netwerken van kwalitatieve onderzoekers uit verschillende disciplines;
- het vergroten van het aantal goed opgeleide en ervaren kwalitatieve onderzoekers op alle niveaus;
- het opleiden van junior onderzoekers en het verbeteren van de vaardigheden van meer ervaren onderzoekers;
- methodologische expertise uitwisselen over de disciplinaire en nationale grenzen heen;
- het verspreiden van methodologische inzichten en innovaties.

Om deze doelstellingen te bewerkstelligen voorziet *Euroqual* in een combinatie van workshops en trainingprogramma's. De workshops zijn bedoeld als expert workshops met parallel daaraan trainingssessies waar junior en senior onderzoekers samenwerken. Voor de komende jaren zijn de volgende workshops gepland:

2007

Titel	Convenors	Plaats
Innovative (digital) information technologies in qualitative research	Paul Atkinson	Cardiff
Discourse Analysis	Johannes Angermueller	Parijs
Visual data in qualitative research	Hubert Knoblauch, Rudolf Richter, Hanna Palska	Berlijn

2008

The politics of qualitative research: action, reactivity, ethics	Shalini Randeria, Hendrik Wagenaar, Helmut Willems	Amsterdam, Luxemburg of Zurich
Multi-method, multi-disciplinary approaches in qualitative research	Rudolf Richter	Wenen

2009

The quality of qualitative research (linked to Evidence-based policy)	Anne Ryen, Hubert Knoblauch	Oslo
The representation of space in qualitative research	Spyros Spyrou, Tuula Gordon, Hendrik Wagenaar	Cyprus

2010

Final event	To be decided	To be decided
-------------	---------------	---------------

Voor elke workshop gaat een 'call for participation' uit. De eerste twee (Berlijn en Cardiff) zijn verschenen; zie hieronder. Deelnemers wier voorstel geaccepteerd wordt, krijgen reis- en verblijfkosten vergoed door *Euroqual*.

Het secretariaat van *Euroqual* ligt bij Paul Atkinson aan Cardiff University. Daar is ook een parttime programmacoördinator aangesteld. Naast organisatorische werkzaamheden beheert deze een website en verzorgt hij de publiciteit. Bij een initiatief als dit, waarbij het erom gaat een 'kritische massa' aan goedopgeleide en ervaren kwalitatieve onderzoekers te creëren, is adequate disseminatie van plannen, ideeën en ervaringen van het allergrootste belang. *Euroqual* zal hier dan ook grote nadruk op leggen.

Conclusie

Euroqual vormt een belangrijk Europees initiatief op het terrein van kwalitatief onderzoek in de sociale wetenschappen. Het bezit het potentieel om in de komende jaren kwalitatieve onderzoekers op velerlei terrein en uit uiteenlopende disciplines bij elkaar te brengen, jonge onderzoekers op te leiden, en om verschillende innovatieve aspecten van kwalitatief onderzoek te exploreren. Met de nadruk op het in het leven roepen van netwerken van onderzoekers en het trainen van jonge onderzoekers, beoogt *Euroqual* een erfenis te creëren die de vijf jaar dat het initiatief gefinancierd wordt, verre zal overstijgen.

Symposium 'Participatief onderzoek met jongeren', in de Week van de Chronisch Zieken

Marjolein Kuijper

Naar aanleiding van de Week van de Chronisch Zieken organiseerde de Kenniskring Transitie in Zorg van de Hogeschool Rotterdam een symposium over het doen van participatief onderzoek met jongeren in de gezondheidszorg. Tijdens de middag stonden diverse projecten centraal waarin jongeren met een chronische aandoening of beperking niet alleen het object van onderzoek zijn, maar zelf ook actief participeren als medeonderzoekers.

Drie voorbeelden

Tijdens de plenaire presentaties werden drie voorbeelden gepresenteerd van dergelijk onderzoek. Christine Dedding, van de Universiteit van Amsterdam, vertelde over haar promotieonderzoek 'Een kind-kind benadering ter bevordering van een gezonde leefstijl bij kinderen met diabetes'. In dit onderzoek participeren kinderen met diabetes als co-onderzoekers door mee te denken over aandachtspunten van het onderzoek, het bedenken van een interventie en analyse van de resultaten. De onderliggende gedachte van dit project is dat kinderen zichzelf niet zien als passieve patiënten met een ziekte waar alleen artsen iets over te zeggen hebben. Kinderen met diabetes bezitten veel expertise over hun aandoening en willen dat dit ook door zorgverleners erkend wordt. Zij zeggen: 'Ik doe hetzelfde werk als een arts, maar word behandeld als een kind.' Uit het onderzoek kwam naar voren dat kinderen vooral last hadden van onbegrip of onwetendheid van hun omgeving. Daarom is er samen met de kinderen een Socutera-film, een rap en een boek gemaakt om hun omgeving te informeren.